

Brüssel, 30. juuli 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0239(COD)

10286/21
ADD 3

EF 224
ECOFIN 661
DROIPEN 119
ENFOPOL 256
CT 92
FISC 107
COTER 82
CODEC 1001

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2021) 191 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud rahapesuvastase võitluse pakatile: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV mehhanismide kohta, mille liikmesriigid peaksid kehtestama, et hoida ära finantssüsteemi kasutamist rahapesu või terrorismi rahastamise jaoks, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2015/849 Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega asutatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet (AMLA) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) 1094/2010, (EL) 1095/2010 Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS raha ülekandmisel edastatava teabe ja teatavate krüptovarade kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2021) 191 final.

Lisatud: SWD(2021) 191 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.7.2021
SWD(2021) 191 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud

rahapesuvastase võitluse pakatile:

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV mehhanismide kohta, mille liikmesriigid peaksid kehtestama, et hoida ära finantssüsteemi kasutamist rahapesu või terrorismi rahastamise jaoks, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2015/849

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega asutatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet (AMLA) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) 1094/2010, (EL) 1095/2010

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS raha ülekandmisel edastatava teabe ja teatavate krüptovarade kohta

{COM(2021) 420 final} - {SEC(2021) 391 final} - {SWD(2021) 190 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Mõjuhindang rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate komisjoni seadusandlike ettepanekute paketi kohta, sealhulgas: rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise määruse eelnõu; rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitleva direktiivi 2015/849 muudatusettepaneku projekt; ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ameti loomise määruse eelnõu.
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Rahapesuvastase direktiivi hiljutisest läbivaatamisest hoolimata tuvastati kolm probleemi: selgete ja ühtsete normide puudumine, ebaühtlane järelevalve liidu siseturul ning ebapiisav koordineerimine ja teabevahetus rahapesu andmebüroode vahel. Viidatakse 2019. aasta aruandele ELi hiljutiste rahapesujuhtumite hindamise kohta (COM(2019) 373 final). Seoses normidega võetakse arvesse sularahatehingute piirangute puudumist ja selle mõju suurtest sularahamaksetest tuleneva suure rahapesuriski maandamisele; teiste valdkondade seas, kus suurem ühtlustamine võiks olla kasulik, tõsteti esile ettevõtjate ringi, kelle suhtes rahapesuvastaseid õigusakte kohaldatakse, ja kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid. Praegune lähenemisviis kolmandatele riikidele ei ole kuigi tulemuslik. Järelevalve osas on jõustamise tulemuslikkus liikmesriigiti erinev, kuna ressursid ja tavad on erinevad. Rahapesu andmebüroodel puuduvad praegu ühised meetodid ja ühtlustatud vormid, see takistab ühist analüüsi, põhjustades rahapesu ja terrorismi rahastamisega potentsiaalselt seotud tehingute ja tegevuste ebapiisavat avastamist. Praegune lähenemisviis pangakontode omanike piiriülesele tuvastamisele ei ole tulemuslik.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Eesmärk on tugevdada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikku ELis, kõrvaldades praegused lüngad, mis võimaldavad kurjategijatel kuritarvitada ELi finantssüsteemi, et pesta oma ebaseaduslikku tulu või võimaldavad rahastada terroristlikku tegevust. See loodetakse täita nii seadusandlikul kui ka struktuurilisel tasandil võetavate meetmete tulemusena. - Selgemad normid, sealhulgas vahetult kohaldatavad sätted, tagavad raamistiku ühtsena kohaldamise. Lisaks sularahamaksete ülemmäära kehtestamisele ELis tagab see ühtsena lähenemisviisi nende ettevõtjate suhtes, kes peavad kohaldama rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme kogu ELis, ning seoses meetmetega, mida nad peavad võtma. - ELi rahapesuvastase ameti loomine parandab järelevalvet ja toetab rahapesu andmebüroode vahelist koostööd.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
Komisjoni vastu võetud 2019. aasta rahapesuvastases pakettis tõsteti esile, et kurjategijad on saanud ära kasutada liikmesriikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade erinevusi. Rahapesu ja terrorismi rahastamise piiriülese olemuse tõttu on riiklike järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode vaheline hea koostöö nende kuritegude ärahoidmiseks väga oluline. Paljud ettevõtjad, kellel on rahapesu tõkestamise kohustused, tegutsevad piiriüleselt ning riiklike järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode erinevad lähenemisviisid takistavad neil saavutamast optimaalset rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tava kontserni tasandil. Nende piiriüleste küsimustega tegelemiseks ja ELi finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamise ja avastamise suutlikkuse suurendamiseks on vaja suuremat koordineerimist ELi tasandil, sealhulgas ELi otsesest järelevalvet kõige suurema riskiga ettevõtjate üle.
B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide puhul on poliitikavariandid, v.a lähtestsenaarium (minimaalsed muudatused kehtivas rahapesuvastases direktiivis), vahetult kohaldatavad ja ühtlustatud normid, mis on seotud ainult õigusaktidega hõlmatud ettevõtjatega või mis hõlmavad ka järelevalve tegijaid ja rahapesu andmebüroosid. Järelevalve valdkonnas seisneb lähtestsenaarium rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise piiratud koordineerimises Euroopa Pangandusjärelevalve poolt, nagu praegu. Vahepealne võimalus on luua ELi tasandil kaudse järelevalve volitused (ELi asutus, mis teostab järelevalvet riiklike järelevalve tegijate üle) ning teine võimalus on luua ELi tasandil otsene järelevalve kõige suurema riskiga ettevõtjate üle; viimane võimalus on ELi otsene järelevalve kõigi kohustatud isikute üle. Rahapesu andmebüroode puhul on lisaks riiklike rahapesu andmebüroode mitteametlikule koordineerimise lähtestsenaariumile üks võimalus luua rahapesu andmebüroode jaoks ELi tasandi koordineerimis- ja toetusmehhanism. Veel üks võimalus on luua ühtne ELi rahapesu andmebüroo, mis asendab riiklikke rahapesu andmebüroosid.

Väljavalitud variandid on: ühtlustatavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normid, sealhulgas ühtlustatav ettevõtjate kogum, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, ühtlustatavad nõuded, mida nad peavad kohaldama, ning 10 000-eurone ülemmäär ELis tehtavatele sularahamaksetele; ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve tegija, kellel on kaudse järelevalve volitused kõigi ettevõtjate suhtes, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, ning otsene järelevalvepädevus finantssektori kõige riskantsemate ettevõtjate suhtes; rahapesu andmebüroode ELi tasandi koordineerimis- ja toetusmehhanism, mis on integreeritud järelevalve tegijaga samasse ELi ametisse; liikmesriikide pangakontoregistrite ja andmeotsingusüsteemide ühendamine.

Kes millist varianti toetab?

Avalikule konsultatsioonile laekus 202 vastust, millest 99 %-s leiti, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks on vaja võtta täiendavaid meetmeid. Kõige tulemuslikumaks variandiks peeti ELi tasandi meetmeid. Kõik sidusrühmade kategooriad toetavad ühtlustatavaid norme, sealhulgas ühtlustatavat kohustatud isikute kogumit (76 %), ühtlustatavaid nõudeid, mida nad peavad kohaldama (67 %), ja sularahamaksete piiranguid (55 %). Mis puutub ELi järelevalve tegijasse, eelistab 55 % vastanutest, et see hõlmaks kõiki ettevõtjaid kas kohe või järk-järgult (kuna finantssektorivälised sidusrühmad on kahtlevamad). Enamik sidusrühmi toetab rahapesu andmebüroode mehhanismi ulatuslikku pädevust alates vormide väljatöötamisest (57 %) kuni suundumuste ja riskide hindamise (62 %) ning ühiste analüüside toetamiseni (57 %).

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Eelistatud variantide peamine eelis on ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku suurem tõhusus ja tulemuslikkus tänu ühtsemale kohaldamisele ja jõustamisele, mille aluseks on ELi tasandi struktuurid, mis seda koordineerivad ja toetavad. See vähendab kurjategijate võimalusi kasutada ära liikmesriikide regulatiivseid erinevusi ning tagab meie finantsüsteemi ja majanduse parema kaitse. Tulemuslikum lähenemisviis kolmandatele riikidele peaks vähendama ettevõtjate koormust, kuna kohaldatavad eeskirjad muutuvad arukamaks ja tugevdatud kontrollid on ette nähtud üksnes riskantsetes olukordades. Pangakontoregistrite üleeuroopaline ühendamine kiirendaks juurdepääsu pangakontode andmetele ning hõlbustaks rahapesu andmebüroode ja muude pädevate asutuste piiriülest koostööd. Sularahatehingute 10 000-eurose ülempiiri kehtestamine hoiab märkimisväärselt ära rahapesu, mõjutamata seejuures finantsalast kaasamist.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Peamised kulud on uue ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ameti (reguleeriv amet) loomise kulu ja jooksvad kulud. Eeldades, et täiskooresseisus töötab 250 täistööajale taandatud töötajat, oleks iga-aastane kulu ligikaudu 40 miljonit eurot. On ette nähtud, et üle poole sellest kulust kaetakse raamistikuga hõlmatud finantssektori ettevõtjalt võetavatest maksudest.

Kulusid kannavad ka hiljuti rahapesuvastase raamistikuga hõlmatud erasektori ettevõtjad. Need on peamiselt teatavat liiki krüptovara haldusteenuste osutajad ja ühisrahastusplatvormid. Need kulud hõlmavad peamiselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega tegelevate töötajate värbamist ja koolitamist ning sobivate IT-rakenduste hankimist. Teatavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikuga hõlmatud ettevõtjad kannavad rahapesu andmebüroode tehtavate maksete kulud. Täpne kulu ettevõtja kohta sõltub makseid tegema kohustatud ettevõtjate arvust (see määratakse kindlaks järgnevas delegeeritud õigusaktis).

Pangakontode keskregistrite ja andmeotsingusüsteemide ühendamine tekitab kulusid nii seoses süsteemi loomise kui ka hooldamisega. Teiste ELi süsteemidega seotud kulude põhjal hinnatakse tulevase ühendusplatvormi maksumuseks esialgselt ligikaudu 2 000 000 eurot.

Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?

Piiriüleselt tegutsevad finantsasutused saavad kasu selgematest ja ühtsematest normidest kogu ELis, mille tulemusel vähenevad nõuete täitmisega seotud kulud. Lisaks saavad nad osa ühtlustatavatest tavadest ning paremast teabevahetusest riiklike järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode vahel, kusjuures mõni neist peab tegelema ainult ühe ELi järelevalve tegijaga. Teised kohustatud isikud peaksid kogema paremat järelevalve kvaliteeti ja saama paremat tagasisidet rahapesu andmebüroodelt. Rahapesuvastase raamistikuga hõlmatud VKEd on peamiselt finantssektorivälised, sealhulgas notarid, kinnisvaramaaklerid, raamatupidajad jt. Praegu on neil rahapesu ja terrorismi rahastamise avastamisel piiratud roll. Nende teadlikkus rahapesust ja terrorismi rahastamisest paraneb, samuti suureneb järelevalve tase tagamaks, et nad kohaldavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid. Selle algatuse tulemusena peaks nende teatatud kahtlaste tehingute arv suurenema.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Sellist negatiivset mõju ei ole ette näha. Mõni riiklik järelevalve tegija, kes praegu teostab järelevalvet ettevõtjate üle, mis kantakse üle ELi järelevalve tegija järelevalve alla, võib saavutada mõningase kokkuhoiu.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Peamine eeldatav märkimisväärne mõju on rahapesu ja terrorismi rahastamise vähenemine ELis. Europol on hinnanud avastamata rahapesu ja terrorismi rahastamise kogusummaks tublisti üle 100 miljardi euro aastas. Parem ennetusraamistik võib aidata seda arvu vähendada, piirates kurjategijate võimalusi. Sellel on potentsiaal tuua kaasa suurt kasu sotsiaalsele heaolule. Lisaks mõjutab parem avastamine positiivselt juhtumeid, mida uuritakse ja mille kohta esitatakse süüdistus, ning suurendab võimalusi vara sissenõudmiseks kõigi hüvanguks.
D. Järeelmeetmed
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Tulevase rahapesuvastase määruse läbivaatamisklausel nõuab hindamist viie aasta jooksul pärast selle kohaldamist. Rahapesuvastane amet vaadatakse läbi samal ajal, kui ta on selleks ajaks tegutsenud vähemalt kaks aastat.